



Univers Pedagogic

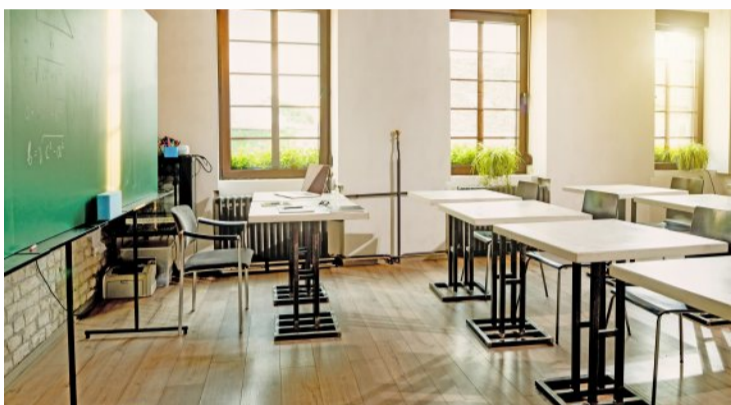
2 (885),
11 ianuarie 2024



Săptămânalul pedagogilor din toată țara!

pro

Școlile din Chișinău, fără grupe cu program prelungit



Conform informațiilor furnizate directorilor instituțiilor de învățământ, este posibilă eliminarea grupelor cu program prelungit în școlile din Chișinău. Primăria motivează această decizie prin deficitul bugetar semnificativ și necesitatea reducerii cheltuielilor. Această intenție a generat reacții negative din partea părinților, care consideră că este o hotărâre unilaterală și că nu s-a ținut cont de faptul că mulți copii ar putea rămâne nesupravegheați.

Responsabilii de la Direcția Generală Educație, Tineret și Sport au

creat un grup de lucru care într-un interval de două săptămâni vor că-

uta propuneri și soluții privind organizarea timpului liber al elevilor după ore. În timp ce municipalitatea explică decizia prin necesitatea de a face economii, directorul executiv al asociației „Părinți Solidari”, Ala Revenco, respinge acest argument și susține că prioritățile nu sunt stabilite corect.

Pe de altă parte, șeful adjunct al Direcției Generale Educație, Tineret și Sport, Andrei Pavaloi, explică că aprobarea legii bugetului de stat pentru 2024 a creat dificultăți financiare pentru Primăria Chișinău. El adaugă că grupele cu regim prelungit funcționau atunci când existau surse financiare, dar acum, în lipsa acestora, grupele nu pot funcționa.

În prezent aproximativ 1100 de grupe cu regim prelungit ar putea fi închise în mun. Chișinău, iar suma alocată de Primăria capitalei pentru aceste clase în ultimii trei ani variază între 50 și 70 de milioane de lei anual, conform declarațiilor lui Andrei Pavaloi.

Concursul „Profesorul – Ambasador Digital”, ediția a III-a



Centrul Național de Inovații Digitale în Educație „Clasa Viitorului” lansează cea de-a treia ediția a concursului național „Profesorul – Ambasador Digital”, în cadrul căreia vor fi premiați 10 profesori, care au realizări deosebite și își doresc să devină promotori ai inovațiilor digitale în educație.

Concursul are drept scop încurajarea integrării tehnologiilor digitale în procesul de predare-învățare-evaluare. Se urmărește identificarea și promovarea cadrelor didactice care implementează eficient tehnologii digitale, cu o atenție specială asupra abordării STE(A)M.

Pentru a participa la Concursul „Profesorul – Ambasador Digital”, profesorii au nevoie de două proiecte didactice, bazate pe abordarea STEM/STEAM, la oricare disciplină școlară pentru clasa a 9-a.

Termenul-limită pentru depunerea dosarului este 26 februarie 2024.

Participanții vor concura pentru titlul de „Profesor – Ambasador Digital”, dotat cu premii constând în echipamente digitale în valoare de 15 mii de lei. Proiectele câștigătorilor vor fi incluse în portofoliul de resurse al CNIDE și recomandate ca exemple de bune practici în domeniul educațional.

Concursul „Profesorul – Ambasador Digital” este organizat cu sprijinul financiar al USAID, Suedia și Marea Britanie în cadrul Proiectului „Tehnologiile Viitorului”, sub egida Ministerului Educației și Cercetării.

Ce este „Clasa Viitorului”?

„Clasa Viitorului” este un proiect de transformare digitală a educației, fondat la inițiativa și cu suportul financiar al Ministerului Educației și Cercetării al Republicii Moldova, USAID, Suediei și Marii Britanii, prin Proiectul „Tehnologiile Viitorului” și Fundația Orange Moldova.

Proiectul a fost lansat în anul 2017 și presupune crearea în școli a claselor flexibile în care, în baza tehnologiilor digitale, se experimentează metode interactive de predare-învățare, precum și dezvoltarea Centrului Național de Inovații Digitale în Educație „Clasa Viitorului”, ce activează în cadrul Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă” din Chișinău.

Scopul Centrului Național de Inovații Digitale în Educație constă în promovarea inovațiilor digitale în educație, susținerea cadrelor didactice și facilitarea procesului de utilizare a noilor tehnologii informaționale și de comunicare în procesul de studii, asigurând regândirea modului în care noile tehnologii transformă procesul de studii, prin integrarea eficientă a TIC în sistemul educațional.

Stimați cititori ai săptămânalului „Univers Pedagogic Pro”

Continuă campania de abonare pentru anul 2024 la ziarul pedagogilor din toată țara – publicație care reflectă în mod veridic activitatea colectivelor pedagogice din grădinițe, gimnazii, licee, școli profesionale, centre de excelență, colegii, universități etc., ținându-vă la curent cu cele mai recente evenimente din domeniu.

Abonamentele la „Univers Pedagogic Pro” pot fi perfectate la ori-



ce oficiu al ÎS „Poșta Moldovei”, în numerar sau prin transfer bancar.

Începută în decembrie 2023, campania de abonare va continua și pe parcursul lunii ianuarie 2024.

Universitatea de Educație Fizică și Sport va avea statut de Institut cu autonomie largă în cadrul Universității de Stat din Moldova



Universitatea de Educație Fizică și Sport va avea statut de Institut în cadrul Universității de Stat din Moldova, după fuzionarea celor două instituții. Noua structură va beneficia de autonomie largă și va include toate cele trei facultăți ale USEFS – Kinoterapie, Educație Fizică și Sport și Științe ale Securității. Restructurarea instituției a fost discutată în cadrul unei întrevederi a ministrului Dan Perciu cu rectorul USM, Igor Șarov, și rectorul USEFS, Viorel Dorgan.

Dan Perciu a menționat că toți salariații USEFS vor fi transferați la USM, iar studenții înmatriculați la programele de studii superioare de licență, master și doctorat își vor continua studiile la aceleași programe și cu taxele de studii sta-



bilite în anul precedent. Procesul educațional va continua în campusul existent.

Decizia privind fuzionarea USEFS cu USM a fost adoptată de Guvern pe data de 27 decembrie 2023, având scopul de a consolida situația financiară a USEFS în condițiile reducerii, în ultimii trei ani, a numărului total de studenți cu

aproximativ 15%.

„Noul statut al USEFS va consolida capacitățile instituției, o va ajuta să își depășească problemele și va spori credibilitatea în rândul partenerilor externi”, susține ministrul Dan Perciu.

Pe fundalul evoluțiilor negative ale numărului de studenți, USEFS s-a confruntat în 2023 cu probleme financiare considerabile, deficitul financiar de circa 6 milioane de lei fi-

ind acoperit de Ministerul Educației și Cercetării.

Pentru a susține sectorul de educație fizică și sport, ministerul va investi 10 milioane de lei în infrastructura fostei USEFS. Totodată, statul va contracta de la instituție servicii de formare continuă pentru antrenori și profesori de educație fizică și sport.

O ÎNTREBARE PENTRU O INSTITUȚIE DE ÎNVĂȚĂMÂNT

Profesia de pedagog a devenit mai puțin prestigioasă în ultima vreme, iar reprezentanții Ministerului Educației și Cercetării, în frunte cu ministrul Dan Perciun, depun mari eforturi pentru atragerea tinerilor în domeniul pedagogic. Bursele studenților de la pedagogie au fost dublate. Bursa pentru studenții din anii terminali de la specialitățile din domeniul educației a fost majorată la 3280 lei, pentru categoria I, până la 2800 lei pentru categoria II și 2570 de lei pentru categoria III. Tinerilor specialiști care vin să activeze în instituțiile educaționale după universități li se alocă 120 de mii de lei, eșalonat împărțite la 3 ani. Totuși, cerințele și nevoile unui pedagog continuă să fie foarte mari, de aceea îmbrățișează această meserie doar cei care, într-adevăr, iubesc copiii, care au vocația de pedagog. Fiind curiosi dacă există interes pentru educație, am realizat un sondaj de opinie cu participarea tinerilor care sunt încă pe băncile școlii. Elevii de la IPLT „Mihail Sadoveanu” din municipiul Hâncești au răspuns la întrebarea:

„Dacă mâine te-ai pomeni profesor în clasa ta, ce ai întreprinde?”



Eliza PIRĂU,
elevă în clasa a XI-a:

Dacă aș fi mâine profesor, în primul rând, aș încerca să stabilesc o relație respectuoasă și prietenoasă dintre învățator și elev. Pentru mine ar avea o mare importanță ca elevii să fie dornici de a veni la orele mele și de a cunoaște cât mai multe. Pentru aceasta aș încerca să predau temele într-un mod interesant, încurajând fiecare elev să-și exprime ideea, gândul, să pună întrebări. Aș încerca să evaluez elevii oral, căci astfel ei vor învăța să se exprime mai bine, iar eu voi avea posibilitate de a nota elevii mai eficient. Elevii mei vor primi note pentru activitatea lor la ore și aș încerca, prin mici victorie, să-i distrez și, totodată, să-i ajut să învețe mai ușor. Aș da elevilor mei ca temă pentru acasă realizarea proiectelor implementate în viața cotidiană, ca ei să înțeleagă că ceea ce învață acum le va fi de util în viitor. Un profesor adevărat oferă elevilor săi condiții favorabile de a învăța și atunci rezultatul va fi evident. Este foarte important ca elevul de azi să poată pași cu siguranță în ziua de mâine.



Cătălina POJOGA,
elevă în clasa a XI-a:

Dacă aș fi mâine profesor, aș fi cel mai bun prieten al elevilor. În pofida rutinei zilnice, care poate fi plictisitoare, eu voi fi profesorul ce-i va îndruma în calea cunoașterii într-un mod interactiv, astfel încât orele mele să nu fie o rutină, ci ceva spontan. Voi găsi metode de a face studiul o activitate plăcută, eficientă, astfel încât elevii să-l privească ca pe un hobby, o plăcere, nu o obligațiune. Poate fi greu să-i faci pe toți să îndrăgească o anumită materie, dar orele mele vor fi captivante. Cu toate că este posibil ca informația pe care le-o voi transmite să fie considerată una nefolositoare, cel mai bun prieten al tău îți vrea binele, de aceea îl ascuți, pentru că și el, la rândul său, te va asculta.

(Continuare în pag. 4)

FIRST LEGO League MasterPiece 2023-2024

Într-o atmosferă plină de inovație și entuziasm, aproximativ 90 de profesori și antrenori de robotică din Moldova s-au reunit recent pentru instruirea dedicată competiției FIRST LEGO League MasterPiece 2023-2024. Evenimentul a fost organizat sub egida Centrului Național de Inovații Digitale în Educație „Clasa Viitorului”, beneficiind de suportul generos al USAID, Suediei și Marii Britanii, prin intermediul Proiectului „Tehnologiile Viitorului”.

Instructorii s-au angajat în explorarea modalităților creative de a integra tehnologiile informaționale în procesul de creare a conținutului artistic. Emphasisul a fost pus pe valorile fundamentale FIRST, esențiale pentru pregătirea elevilor în vederea competițiilor viitoare. Tema ediției din acest an, intitulată „Master Piece”, a fost concepută pentru a inspira elevii să exploreze lumea artei și să o conecteze cu tehnologia, stimulând astfel

imaginația și gândirea inovatoare a participanților.

FIRST LEGO League Challenge reprezintă cea mai importantă



Prin intermediul acestor competiții, tinerii sunt încurajați să-și dezvolte abilitățile tehnologice, spiritul de echipă și creativitatea.

Competiția MasterPiece promite să aducă împreună imaginația și tehnologia într-un mod inovator, consolidând astfel poziția Moldovei în harta competițiilor științifice și tehnologice internaționale. Elevii și antrenorii pregătesc cu nerăbdare proiectele lor creative pentru a le prezenta în competiția ce se anunță a fi una plină de provocări și descoperiri tehnologice.

competiție din domeniul tehnologiei și roboticii, dedicată copiilor și adolescenților cu vârsta cuprinsă între 9 și 16 ani. Evenimentul are o acoperire globală, desfășurându-se în prezent în 110 țări, cu participarea anuală a peste 680 de mii de elevi.

A demarat înscrierea la programele de perfecționare

15 IANUARIE – 10 FEBRUARIE 2024

Centrul de Formare Continuă și Leadership al Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă” desfășoară, în perioada 15 IANUARIE – 10 FEBRUARIE 2024, programe de formare continuă pentru cadrele didactice și manageriale din învățământul general, acreditate de ANACEC și aprobate de Ministerul Educației și Cercetării (10 și 20 credite):

- Arte Plastice
- Biologie
- Educație pentru societate
- Educație tehnologică
- Fizică
- Geografie
- Informatică și tehnologii WEB
- Învățământ extrașcolar
- Învățământ special și integrat, cadre didactice de sprijin
- Logopedie, Serviciul de Asistență Psihopedagogică
- Management educațional (directori adjuncți educație din instituțiile de învățământ general / profesional tehnic)
- Matematică
- Pedagogie preșcolară

Toți cei ce intenționează să se înscrie la programele de perfecționare sunt rugați să completeze formularele de înregistrare: <https://cfcl.upsc.md/inscriere-la-programe-de-perfecționare/>

MEC solicită consiliilor raionale/municipale să pună în aplicare prevederile Codului Educației

Ministerul Educației și Cercetării a emis o circulară prin care solicită consiliilor raionale și municipale să înceteze raporturile de serviciu cu șefii organelor locale de specialitate în domeniul învățământului (direcțiile educație) care se află în funcție contrar prevederilor Codului Educației.

Mai exact, urmează să fie eliberați conducătorii care sunt numiți în funcție de mai mult de 4 ani; nu au fost numiți prin concurs; au fost numiți pe perioadă nedeterminată; asigură interimatul sau care exercită funcția de șef al OLSDÎ prin exercitarea temporară a funcției de șef al OLSDÎ de către adjunctul titularului funcției publice. „Prevederile privind angajarea prin concurs pentru un mandat de 4 ani a șefilor direcțiilor de învățământ datează din 2014, când a fost adoptat Codul Educației. În prezent MEC nu face altceva decât să implemen-

teze aceste prevederi și să se asigure că legea este egală pentru toți”, susține Dan Perciun, ministrul Educației și Cercetării. Solicitarea vine în contextul în care la 26 ianuarie 2024 expiră termenul de 45 de zile de la adoptarea deciziei Curții Constituționale din 12 decembrie 2023, prin care au fost confirmate modificările la Codul Educației, adoptate de Parlament la 17 august 2023. Curtea Constituțională a verificat constituționalitatea acestor modificări și a declarat inadmisibile sesizările depuse de câțiva deputați și de un consiliu raional. Prin urmare, emiterea actelor de încetare a raporturilor de muncă de autoritățile vizate se va face până la 11 ianuarie 2024, cu informarea ulterioară a MEC despre acțiunile întreprinse. În cazul neemiterii actului administrativ de către reprezentanții autorității administrației publice locale de nivelul al doilea, constatatare încetării de drept a raporturilor de serviciu o va face MEC și va desemna interimari, până la organizarea concursurilor și numirea noilor conducători.

Peste o mie de școli și grădinițe nu au activat din cauza condițiilor meteorologice

Din cauza condițiilor meteorologice din data de 8 ianuarie, 1002 instituții de educație timpurie și de învățământ primar, gimnazial și liceal și-au prelungit vacanța de iarnă ca urmare a deciziilor adoptate de autoritățile publice locale. Cele mai multe dintre acestea - 293, sunt din municipiul Chișinău.

La Anenii Noi au rămas închise 54 de școli și grădinițe, Bălți - 23, Cantemir - 28, Călărași - 26, Căușeni - 30, Cimișlia - 19, Criuleni - 29, Dubăsari - 13, Fălești - 33, Florești - 45, Glodeni - 24, Leova - 14, Ialoveni - 33, Nisporeni - 32, Ștefan Vodă - 26, Orhei - 47, Rezina - 25, Singerei - 39, Strășeni - 25, Șoldănești - 20, Telenești - 30, Ungheni - 45, Taraclia - 31.

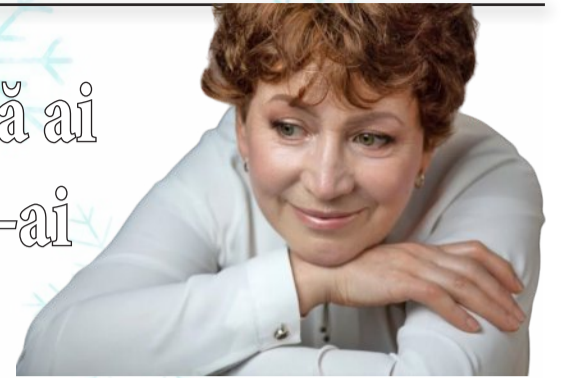
Alte 24 de școli din țară au desfășurat lecțiile în regim online.

În același timp, în unele raioane, școlile și-au reluat procesul educațional începând cu ziua de 9 ianuarie. Este vorba de Basarabeasca, Briceni, Cahul (cu excepția unei instituții de învățământ), Donușeni, Drochia, Edineț, Hâncești (cu excepția a 8 școli), Ocnița, Râșcani, Soroca și UTA Găgăuzia (cu excepția a 8 instituții de învățământ).

Școlile care au prelungit vacanța vor stabili modalitatea de recuperare a orelor în comun cu organele locale/municipale de specialitate.



Rodica GAVRILIȚĂ : „Este foarte frumos să știi că ai activat în unul și același domeniu toată viața, că ți-ai dezvoltat abilitățile și ai crescut crescând pe alții”



Rodica GAVRILIȚĂ este profesoară de limba și literatură română la Colegiul Pedagogic și la LT „Mihail Sadoveanu” din Călărași. Aidoma unui luminător de cuvinte, gășind acel „șirag de piatră rară pe moșie revărsată”, Dumneaei a explorat terenul lingvistic, fiind autoarea unor culegeri de Teste pentru evaluarea sumativă la limba și literatură română pentru clasele a 7-a și a 8-a. Astfel, lucrările în domeniul limbii materne, elaborate, dar și predate de către Domnia sa, devin accesibile tuturor elevilor dornici să exploreze disciplinele de limbă maternă.



În interviul acordat de Domnia sa pentru „Univers Pedagogic pro” ne-a destăinuit secretul performanțelor obținute, în calitate de profesoară, dar și de cercetătoare în domeniu. Nu în ultimul rând, știm că o preocupă și tainele scrisului. Această pasiune o definește ca pe o poetă a zilelor noastre. Asemenea altor distinse profesoare, care își aduc aportul pe altarul limbii române, inspirându-se din dulcea feerie a cuvântului matern, dna RODICA Așterne gânduri inspirate pentru elevii, studenții, părinții, profesori, - pentru cei dornici de a se cufunda în lectură și a savura poezia, a se bucura de tot ce-i frumos în jur.

- Dnă Rodica, Vă salutăm pe această cale, știind că, de când activați pe acest tărâm, vă remarcăți ca o colaboratoare activă a ziarului nostru. Bineînțeles, aveți și o vastă experiență în domeniu.

- Cariera mea cuprinde doar două instituții de învățământ: Colegiul Pedagogic și LT „Mihail Sadoveanu” din Călărași. Este foarte frumos să știi că ai activat în unul și același domeniu toată viața, că ți-ai dezvoltat abilitățile și ai crescut crescând pe alții.

- Vă felicităm cu ocazia aparițiilor editoriale „Limba și literatură română. Teste pentru evaluarea sumativă. Clasa a VII-a” și „Limba și literatură română. Teste pentru evaluarea sumativă. Clasa a 8-a”, apărute la Editura ARC. Este dificil pentru Dvs. să elaborați astfel de lucrări pentru elevi și profesori?

- De 10-12 ani am încheiat cu Editura ARC un contract pentru a elabora Evaluări sumative pentru cele două clase - a 7-a și a 8-a, care se află în anul acesta la a patra ediție. Am comentarii pozitive, frumoase din partea profesorilor, dar și a elevilor.

- Ați reușit să vă afirmați și să cucerăți trofeul Pedagogul anului în 2007. A fost o mare victorie care V-a dat aripă să perseverați în continuare...

- A fost o experiență nemaipomenită participarea mea la Concursul „Pedagogul anului”, prima ediție. A fost frumos și foarte motivant. Desigur, este o amintire pe care o s-o port cu mine toată viața. În fiecare zi văd trofeul acesta care stă în fața mea pe o poliță. Și, totodată, mă gândesc în sinea mea: Doamne, cât a trebuit să fac, cât de originală a trebuit să fiu ca să ajung eu cea aleasă. Muncă a fost destulă, dar momentul acela când mi-au zis să rămân pe scenă, la Palatul Național, și să mă ridic pe treptele acelea sus, apoi s-a deschis cortina și deasupra mea ploua cu serpentine, a fost unul cu adevărat magic! Eram la prima ediție și țin minte că mi-a în-

mănat trofeul ministrul Culturii, un bărbat foarte înalt, și am fost unica care, în momentul acela, am cerut microfonul și am rostit ceva, o poezie pe care o scrisesem. Toată sala s-a ridicat în picioare și m-a aplaudat. În sală era și familia mea, soțul și cele două fetițe. Și a fost așa, un moment de glorie, dar desigur, un moment trecător. Pentru mine însă a fost ceva deosebit, fenomenal. M-am gândit că le-a plăcut ceea ce am făcut, dar a contat cel mai mult lecția pe care am ținut-o! Înseamnă că nu degeaba lucrez și mă dezvolt, șlefuiesc ceea ce fac în fiecare zi! A fost cu adevărat minunat, am fost fericită.

- Este o vocație deosebită să fii dascăl? Cum mărturiseați emoționant despre învățătoarea Dvs....

- „Păstrez și-acum în amintirea mea coroana ei ascunsă-n calendare. Era pe lume una, doar a mea, de toți iubită, doamna-învățătoare.”

- Această pasiune a Dvs., care v-a adus împlinire sufletească versurile - este muza ce vă cuprinde în brațele sale și vă însoțește pretutindeni?

- Scriu de când mă știu. Prima poezie pe care am publicat-o într-un ziar pentru copii a fost *Cad frunzele*. Și țin minte că eram atât de fericită și străngeam la piept ziarul acela! Și primeam atâtea scrisori! Dar setea de a scrie nu s-a potolit. Când eram studentă, publicam foarte mult în ziarul săptămânal al universității. Lucram chiar acolo, în calitate de corector.

- Sunteți o poetă care a reușit să-și înmănușeze creația în mai multe cărți. Cititorii se regăsesc, credem, în poezia Dvs., aidoma unor copii cărora le este dor de casă, de părinți, de învățătoare...

- Profesoară fiind, am publicat prima mea carte de esuri și poezii *Crâmpie de lumină*. Mult timp am adunat poezii pentru acea carte. Apoi, peste zece ani, a venit o altă carte care s-a numit *Poeme de încălzit sufletul*. Așa s-a întâmplat că acea carte a apărut de sub tipar chiar de ziua mea de naștere. Apoi a venit pandemia. Într-un an de zile am fost atât de motivată, atât de inspirată, încât la următoarea mea zi de naștere, exact peste un an, am editat o altă carte, care s-a numit *Cu viața la o cafea*. Și lucrurile s-au precipitat în viața mea, am pierdut pe cineva foarte, foarte drag... Am avut izvorul deschis și doar poezia mi-a salvat sufletul. Așa că peste un an, exact la ziua mea, am lansat o nouă carte *Ser(tare)*. Astfel, lucrurile s-au întâmplat așa cum le-a dirigit Cel-de-Sus. Nu, nu toate au fost planificate așa, crede-mă.

Poeziile se nasc în diferite situații. Și toate spun ceva ce am simțit în momentul acela. Mă bucur că oamenii

se regăsesc în ele. Mă bucur că au ieșit în multe exemplare. Dar din ultima carte mai am doar câteva...

- În fața elevilor sunteți mereu prezentă cu prelegeri și fraze inserate de vorbe cu tâlc și inspirate din realitate. După ani de muncă, mulți elevi de-ai Dvs. au îmbrățișat profesia de pedagog?

- Da, mulți elevi de-ai mei au îmbrățișat profesia de pedagog. Țin minte că mi s-a cerut cândva să-i număr și ajunsesem la cifra de 50, dintre ei care s-au făcut profesori de limba și literatură română, mulți activează în România. Foarte mulți au devenit învățători la clasele primare, indiscutabil. Dar foarte mulți au obținut studii filologice. Sunt bucuroasă dacă am pus cumva amprenta asupra destinului lor. Unii dintre ei au ajuns să fie redactori de reviste, precum Aliona Grati. Alții - directori ai unor instituții educaționale, bunăoară Aurelia Hanganu. Cel mai important este că sunt mândră de faptul că am păstrat legătura cu mulți dintre ei și că majoritatea dintre ei s-au făcut oameni, oameni.

- Ce surse V-au inspirat la scrierea versurilor?

- Uite, ieri eram la un concert și mi-a venit un gând. Și am deschis repede telefonul să-l notez, că altfel gândurile fug, zboară, se topește... Totul mă inspiră: oamenii, privirile lor, diminețile, plantele, iarba - întreg universul. Dar cel mai mult sunt inspirată când îmi este rănit sufletul. De aici se nasc niște poezii. Doamne, ce frumoase sunt! Tare m-aș fi bucurat să le fi scris eu. Adică, atunci când mă distanțez de creațiile mele, este foarte curios și ciudat să le recitesc. Uneori nu le pot recita atât de repede pentru că îmi pare că le-a scris altcineva. Probabil, este o stare pe care am trăit-o atunci și stările nu se prea repetă. Inspirația este peste tot. Îmi vine când vrea ea. De aceea nu pot să zic că astăzi voi scrie o poezie. Este un fenomen absolut magic!

- La intersecție de ani, la înălțimea piscului unde Vă aflați astăzi, bănuim, Vă descoperă și elevii Dvs. Ce gânduri le adresați?

- Elevii mei știu că eu îi iubesc. Pentru că ceea ce predai este bine să fie făcut cu dragoste. Îmi place ceea ce fac. Îmi place să am o relație bună cu elevii mei. Însă mesajul meu către elevi este că noi toți suntem oameni, cu tristețile, bucuriile și stările noastre de suflet diferite. Ne străduim să le camuflăm, însă și ei trebuie să înțeleagă când avem câteva mici supărări.

- Vă bucurați de roadele trudei Dvs. Dar aveți și anumite greutăți, regrete despre ceva neimplinit, care ați dori încă să se realizeze?

- Împliniri, neimpliniri... Cine nu le are? Dacă ar fi s-o iau de la

sunt aproape de cuvântul scris și aceasta este nemaipomenit pentru mine.

- Localitatea unde activați, or. Călărași, Vă oferă un teren propice pentru a avea satisfacția visurilor împlinite?

- Am îndrăgît această localitate și cred că și ea m-a cuprins la pieptul ei, m-a adoptat. Eu sunt venită de la Orhei. Deja cunosc mulți oameni de aici, sunt salutați pe stradă, mă simt cumva confortabil și bine. Când merg în țări străine, descopăr frumusețile de acolo, dar îmi doresc de fiecare dată să revin. Da, mi-a fost greu pentru că mi-am pierdut soțul și este foarte, foarte dificil să te acomodezi la singurătate într-un oraș în care s-a născut el. Dar cred că prietenii, colegii, oamenii m-au susținut. Cel puțin cu o privire. Îmi este bine aici, am prins rădăcini...

- Ce V-ați dori să se schimbe în instituțiile de învățământ, în localitate?

- Aș face una mai modernă, aș face reparații frumoase, capitale, aș aduce mai multă lumină.

- Ce planuri aveți pentru viitorul Dvs., dar și pentru cel al copiilor?

- Unul dintre planuri este să fac schimbări, schimbări frumoase în activitatea mea. Să nu repet, să evit monotonia. Să cresc niște copii frumoși, să continui să lucrez, să perseverez. Pentru că ziceam, e frumos să te trezești dimineața și să știi că te așteaptă atâtea minți care vor să crească. Nu cred că mi-am propus niște planuri grozave pentru viitor, dar am în gândul meu să scriu o carte diferită de celelalte. Și mi-ar mai plăcea să-mi vând copiii realizați, să păstrez la fel de consolidată familia mea, să ne știm aproape. Copilașii pe care-i instruiesc aș vrea să crească demni, să-și iubească țara, să nu uite niciodată că limba română este cea în care s-au născut și au crescut. Să vorbească frumos, cu demnitate, să fie niște purtători, ambasadori ai ei în întreaga lume.

- Care dintre poezii Vă place cel mai mult?

- *Cu viața la o cafea:*

Să stăm puțin de vorbă, DOAMNA mea, mi-i tare drag, cumplit de drag de tine, de dâra de argint și acadea ce-o lași în urma ta când treci prin mine. Să stăm îmbrățișate destul timp cât să admir și muguri, și albine, cât să-nteleg cerescu-ți algoritim și să pricep ce-i rău și ce e bine. Mai stai lipită de inima mea, insulă mov mustindă de himere, atinge-ți mâinile de fruntea-mi grea de visuri, de-amintiri, de bariere. Știu că-i grăbit și crâncen pasul tău, dar vreau să te-mblânez acum cu-o floare sau cu o poezie scrisă greu, sau cu un ciob divin de sărbătoare. Mai stai cu mine, simplă Viața mea, să-mi ierți avântul bleu și cutezanța ia-mi tot acum ce mi se poate lua, dar lasă-mi mulțumirea și speranța că vom mai bea în două o cafea cu-arome vîi de iarbă și câmpie, că vei mai sta un pic la poarta mea urzind cu mine marea-ți Poezie...

- Vă dorim La mai mult și la mai mare! Vă mulțumim și Vă urăm de sănătate, la mulți ani familiei dvs., colectivului și la toți cei dragi!

A intervievat
Elvira ȚAGANAȘ-PÂNTEA

(Continuare din pag. 2)

Dacă mâine mi s-ar oferi postul de profesor l-aș accepta doar pentru a putea să-mi îndrum prietenii pe calea cunoașterii, i-aș învăța să învețe, întrucât ei sunt produsul pasiunii mele de a preda.



Alexandra CIUBOTĂ,
elevă în clasa a IX-a:

Dacă aș fi profesor, aș vrea să realizez împreună cu elevii activități interactive, bazate pe jocuri care să contribuie la însușirea materiei și informației mult mai ușor și interesant. De asemenea, aș încuraja elevii, i-aș motiva să învețe, prezentându-le beneficiile și importanța învățării pentru un viitor de succes. Mi-ar plăcea să dezvolt la discipolii mei arta comunicării, provocându-i la dezbateri despre diverse subiecte. Cu siguranță, aș vrea ca elevii să însușească materia, cunoscând misterul și frumusețea lecției pe care o învață, să își poată exprima opinia cu încredere, stărnindu-le astfel curiozitatea pentru a atinge noi culmi ale cunoașterii. Nu aș eticheta elevii care nu țin ritmul, ba din contra, i-aș ajuta să își dezvolte abilitățile pentru a ajunge să găsească cheia spre succes.



Victor ROTARU,
elev în clasa a XI-a:

Dacă aș fi mâine profesor, aș focaliza predarea pe teme sublimă, introducând elevii în aspecte esențiale ale vieții, adaptate la materia predată. M-aș concentra asupra dezvoltării gândirii critice prin activități interactive, facilitând colaborarea în echipă. Un exemplu concret ar fi implementarea unui program de formare a creativității, transformând ideile elevilor în proiecte reale cu ajutorul materialelor reciclabile, promovând astfel inovația și resursele durabile. Prin aceasta, aș crea un mediu educațional care nu doar transmite cunoștințe, ci și dezvoltă abilități esențiale pentru succesul în societate. Continuând cu ideile prezentate, aș sublinia importanța dezvoltării tuturor celor patru tipuri de inteligență: IQ, EQ, SQ și AQ. În calitate de profesor, aș integra în programa școlară activități menite să stimuleze toate aceste aspecte ale inteligenței. În cadrul lecțiilor aș promova nu doar înțelegerea academică (IQ), ci și abilitățile emoționale (EQ). Elevii ar fi încurajați să-și dezvolte capacitățile de a gestiona relațiile interpersonale, de a fi responsabili și de a-și exprima autenticitatea. Acest lucru ar contribui la formarea unor indivizi echilibrați și conștienți de ei înșiși. De asemenea, aș încuraja construirea relațiilor sociale durabile (SQ), oferind oportunități pentru elevii de a lucra în echipă și de a dezvolta abilități sociale esențiale. Activitățile, precum proiecte de grup, discuții și colaborări ar consolida această dimensiune a inteligenței. În contextul actual, în care adversitățile pot fi numeroase, aș dedica timp pentru a dezvolta și măsura coeficientul de adversitate (AQ). Elevii ar fi încurajați să-și testeze reziliența, să depășească obstacole și să-și dezvolte abilitățile de adaptare în fața provocărilor. Astfel, în calitate de profesor, aș căuta să creez un mediu educațional care să nu se limiteze doar la cunoștințe academice, ci să promoveze o dezvoltare armonioasă a elevilor, pregătindu-i pentru viață într-un mod cuprinzător și echilibrat.

(Continuare în pag. 5)

Promovarea transdisciplinarității în procesul de formare a competențelor profesionale ale elevilor

Evoluția socială a ultimelor decenii aduce în fața lumii contemporane o serie de provocări, față de care domeniul educațional nu poate rămâne indiferent. Căci doar prin intermediul îndeplinirii planurilor de învățământ, prin intermediul disciplinelor școlare clasice nu pot fi formate în întregime competențele, valorile și atitudinile, de care au nevoie elevii pentru reușita personală și socială.

Pedagogia modernă are obligația de a apropia procesul educațional de viața cotidiană a elevilor și de nevoile comunității în care aceștia trăiesc, de a identifica complexitatea rolurilor pe care le vor juca învățăceii de azi în societatea viitoare, începând cu rolul de ființă autonomă, de membru al familiei și al unei colectivități, de cetățean și producător, până la acela de subiect și obiect al multiplelor experiențe de viață, care îl vor ajuta să se cunoască pe sine și să abordeze o concepție democratică, cu manifestări de ființă liberă și creatoare.

Această schimbare este posibilă, dacă accentul cade pe conștientizare, cooperare, gândire critică și creativă, pe adaptabilitate și interpretarea lumii, mereu în schimbare, pentru depășirea frontierelor rigide.

Oare poate învățământul tradițional să răspundă unor asemenea deziderate? Rezolvarea problemei nu rezidă numai în schimbări de curriculum, ci mai ales în schimbări referitoare la implementarea lui. Cheia succesului se află în cadrele didactice, și anume în proiectarea, organizarea și realizarea unui demers didactic *între discipline, înăuntrul diverselor discipline și dincolo de orice disciplină* – abordare transdisciplinară a învățării.

Metodologia educației transdisciplinare promovează metode și tehnici didactice care valorifică experiența de viață a elevilor, posibilitățile lor de exprimare recreativă și productivă (prin joc și muncă), resursele inteligențelor multiple utilizate special pentru a echilibra raporturile dintre „gândire, sentimente și corp”. La nivel de sistem, se solicită organizarea, în cadrul fiecărei școli, a unui atelier de cercetare transdisciplinară, care exersează eliminarea graniței dintre timpul de învățare organizat (formal și nonfor-

mal) și timpul liber utilizat în sens pedagogic.

Transdisciplinaritatea este prioritară ca o formă superioară a interdisciplinarității și presupune concepțe, metodologie și limbaj care tind să devină universale.

Abordarea transdisciplinară oferă situații de învățare noi, care fertilizează dezvoltarea competențelor generale și a celor cheie prin conexarea finalităților de studiu pe discipline, proiectând rezultatele învățării în viața reală, în care elevii din învățământul profesional tehnic își vor desfășura activitatea profesională – de educatori în educația timpurie și învățători în învățământul primar.

Astfel, având la bază Cadrul Național al Calificărilor, și anume Standardele de Calificare a acestor două domenii de formare profesională, ajungem la concluzia că ele se pot forma doar prin promovarea transdisciplinarității, prin realizarea interacțiunii dintre unitățile de curs și stagiile de practică.

În cadrul unităților de curs pe care le predau – Teoria educației, Pedagogia, Didactica – promovez transdisciplinaritatea prin faptul că mereu fac legătura cu alte discipline de studiu, cum ar fi:

- **psihologia**, prin faptul că elevul trebuie să cunoască particularitățile de vârstă și individuale ale copiilor, la realizarea unor sarcini practice legate de metodele didactice;
- **istoria**, operarea cu diferiți termeni istorici, la identificarea etapelor de dezvoltare a pedagogiei, educației, teoriei educației, didacticii;
- **arta plastică**, prin faptul că elevul este pus în situația să redea, creativ și artistic, anumite noțiuni, să schematizeze, să deseneze etc.

Abordarea transdisciplinară prin intermediul stagiilor de practică a elevilor



Dar, cel mai relevant proces unde se realizează transdisciplinaritatea sunt stagiile de practică pedagogică, ele constituind exemple elocvente de integrare transdisciplinară pentru formarea competențelor viitorilor educatori și învățători. Argumentele specifice se reliefează în contextul comparării celor două forme de cunoaștere, disciplinară și transdisciplinară.

Conținuturile și competențele dobândite se integrează în jurul unor probleme și situații concrete. Întrebarea care orientează demersul transdisciplinar este: *Cum îi putem învăța pe elevii să fie buni specialiști în domeniul lor?* Achizițiile învățării au sens doar prin contribuția lor la succesul personal și social în contexte culturale și sociale concrete.

Anume în cadrul stagiilor de practică, elevul are posibilitatea să aplice cunoștințele căpătate în cadrul tuturor disciplinelor și unităților de curs pe care le studiază, și anume prin: proiectarea didactică, selectarea metodelor, mijloacelor, formelor de organizare, elaborarea obiectivelor operaționale, lucrul cu documentele de politică educațională, care se studiază în cadrul pedagogiei, didacticii, didacticii particulare.

Mai mult decât atât, anume stagiile de practică reprezintă un teren empiric în care elevii își exersează abilitățile etice, le adaptează la contexte tipice și atipice, provocându-i să găsească soluții adecvate, din punct de vedere moral, la relațiile din cadrul activității profesionale.

Formarea competenței etice la elevii din cadrul specialităților cu profil pedagogic constituie un deziderat obligatoriu în cadrul formării viito-

relor cadre didactice. Având în vedere impactul major al profesiei de educator și învățător asupra personalității educabililor, cercetarea mecanismului de formare a competenței etice este necesară și reprezintă o componentă importantă în formarea sistemului de competențe profesionale.

Transdisciplinaritatea prin prisma stagiilor de practică se reflectă prin centrarea pe viața reală, pe probleme semnificative din contextul cotidian profesional și plasează procesele individuale de învățare ale tinerilor studioși în centrul experiențelor de învățare – clasele de elevi și grupele de copii, unde aceștia desfășoară activități ce reflectă cunoștințele acumulate în cadrul tuturor unităților de curs și obiectelor de studiu.

Iată un model care demonstrează o parte din formarea competențelor viitorilor specialiști în domeniul educațional, prin intermediul transdisciplinarității, în cadrul stagiilor de practică:

În concluzie, putem afirma că abordarea transdisciplinară reprezintă un aspect indispensabil și esențial în cadrul procesului de predare-învățare-evaluare. Datorită transdisciplinarității, procesul de dobândire a cunoștințelor devine atractiv pentru elevi, totodată are loc dezvoltarea lor intelectuală, socială, emoțională, cultivându-le astfel încrederea în forțele proprii.

Mariana REVENCO,
profesoară de științe
ale educației,
grad didactic I,
Colegiul „M. Eminescu”
din Soroca

Kusanone: Liceul „M. Sadoveanu” din Ocnița, renovat cu sprijinul Japoniei

Liceul Teoretic „Mihail Sadoveanu” din orașul Ocnița a fost renovat cu suportul Guvernului Japoniei, în cadrul Programului „Kusanone”. Cu acest scop, Executivul nipon a oferit un grant în valoare de aproximativ 76 000 de dolari SUA, care au fost folosiți pentru reabilitarea scârilor interioare din clădire și la schimbarea sistemului de iluminat și a ușilor. Astfel, beneficiarii lucrărilor au devenit 528 de elevi și 63 de profesori și personal tehnic din cadrul instituției de învățământ.

La ceremonia de finalizare a Proiectului de renovare a participat Excelența Sa Dl Ambasador Extraordinar și Plenipotențiar al Japoniei la Chișinău, Yamada Yoichiro, care a menționat că „Odată cu Uniunea Europeană,



Republica Moldova își va valorifica la maxim potențialul formidabil de resurse umane, ca niciodată până acum. Calitatea de membru al UE va oferi nu doar asistență financiară și tehnică, sau investiții, însă de asemenea va restabili în Moldova corectitudinea și transparența, legile și reglementările bune, precum și protecția socială.”

Până în prezent, Japonia a oferit țării noastre finanțare nerambursabilă în sumă de 7.3 milioane de dolari americani pentru 87 de proiecte în domeniile educației, sănătății și utilităților publice. Programul de granturi pentru securitate umană „Kusanone” a fost lansat în R. Moldova în anul 2008.

Reporter UPP

RELEVANȚA OFERTEI CURRICULARE EXTRAȘCOLARE DIN PERSPECTIVA COMPETENȚELOR-CHEIE

Introducerea competențelor ca finalități educaționale, impulsionată de provocările globale, a reprezentat atât o necesitate, cât și o oportunitate de inovare metodologică în R.Moldova.



Veronica GORBATIUC,
director, Casa de Creație
a Copiilor, grad managerial II,
grad didactic II,
master în științe ale educației

Acest deziderat, fiind în concordanță cu idealul educațional din Republica Moldova, are și o abordare globală, regăsindu-se și în „Cartea albă privind viitorul Europei”, unde Comisia Europeană subliniază că „este probabil ca majoritatea copiilor care încep școala primară astăzi să ajungă să aibă noi tipuri de locuri de muncă inexistentă deocamdată” și că pentru abordarea corectă a acestei situații „vor fi necesare investiții masive în competențe și o regândire majoră a sistemelor de educație și de învățare pe tot parcursul vieții”.

Atât Recomandarea Parlamentului European și a Consiliului din 18 decembrie 2006, cât și Recomandarea Consiliului European, privind competențele-cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții, adoptată la Bruxelles la 22 mai 2018, încurajează dezvoltarea competențelor ca unul dintre obiectivele viziunii către un Spațiu european al educației, care ar putea „să exploateze întregul potențial al educației, culturii și identității europene, în toată diversitatea ei”.

De la adoptarea sa, Recomandarea a fost un document de referință-cheie și un vector fixat pentru dezvoltarea educației, formării și învățării, orientate către competențe.

În acest context, conceptorii de curricula extrașcolare au sesizat creșterea relevanței ofertei curriculare din perspectiva competențelor-cheie,

prin revizuirea documentelor de politici curriculare.

Progresul tehnologic rapid, globalizarea, schimbările și necesitatea sinergiei între industrie, educație, formare și mediile de învățare necesită însușirea acelor competențe-cheie de către tineri, care să-i ajute să se adapteze la schimbări, câpătând reziliență.

Experții educaționali, studiile naționale și internaționale au stabilit în procesul implementării curricula centrate pe competențe un șir de probleme și aspecte neelucidate până la capăt, ceea ce a generat extinderea ariei tematice și domeniilor de cercetare a competențelor, în context educațional și internațional.

Aria tematică urmărește abordarea raportului dintre competențe și conținuturi, gradul de manifestare a competențelor, prin prisma relevanței acestora pentru viață, dimensiunile supradisciplinare și transdisciplinare ale instruirii pe competențe, exemple interdisciplinare și disciplinare, managementul instruirii și formării, evaluarea competențelor în context internațional etc.

Pornind de la conceptul-cheie al educației extrașcolare, care constă în realizarea funcției de extindere și de

complementaritate în raport cu educația formală, putem afirma și despre extinderea valențelor formative în acest mediu și asigurarea funcției relative a competențelor, care nu obțin niciodată o formulă finală, dezvoltându-se continuu pe parcursul vieții.

Educația nonformală, asigurând corelarea cu sistemul de finalități din învățământul formal, aduce plusvaloare în domeniul competențelor, prin asigurarea unor noi domenii ale cunoașterii, realizate prin profesionalizarea timpurie, formarea vocațională, orientarea spre o profesie, satisfacția intereselor proprii.

Flexibilitatea, varietatea formelor și conținuturilor, raportul de colaborare, utilizarea metodelor specifice asigură perspectiva învățării pe tot parcursul vieții, prin care persoanele dobândesc competențe noi, transdisciplinare și competențe specifice profilului educației și învățământului extrașcolar.

Astfel, aplicarea achizițiilor proprii, a precompetențelor în domeniul Știință, Tehnică, Tehnologie asigură activități și competențe de proiectare, rezolvare, explorare, identificare, gestionare și convingeri despre necesitatea protecției mediului și a progresului științific și tehnologic pentru dezvoltarea societății.

Domeniul Cultural și Societate asigură cunoașterea diferitor contexte și oportunități de aplicare în practică a ideilor personale în depășirea provocărilor sociale și economice cu care se confruntă societatea. Cunoașterea și exprimarea identității culturale proprii în context european, global, cu demonstrarea gândirii critice și atașamentul față de valorile naționale și general umane.

Domeniul Arte asigură aprecierea diversității culturale, manifestând respect și deschidere pentru promovarea valorilor culturii naționale și

universale. Aplicarea și dezvoltarea abilităților prin intermediul diferitor forme artistice, interpretative în viața socială, culturală creează experiențe și emoții prin intermediul diferitor forme artistice.

Domeniul Sport, Turism și Agrement contribuie la dezvoltarea deprinderilor, calităților și capacităților motrice aplicative în activități educaționale și cotidiene, precum și gestionarea abilităților specifice turismului, demonstrând participare activă, atitudine pozitivă, interes pentru sănătatea proprie și dezvoltarea personală.

Axându-ne pe un profil sau altul, în diferite combinații, competențele se întrepătrund, se completează una pe alta, pentru a ne da în final rezultatul scontat - un tânăr pregătit pentru viitor, cu gândire critică, analitică, cu abilități de comunicare, de negociere și abilități interculturale.

Sinergia competențelor specifice învățământului nonformal, prin întreaga lor complexitate, ca acțiune și ca produs final, au un cetățean cu un sistem integrat de cunoștințe, cu abilități, valori și atitudini dobândite și dezvoltate prin învățare în diverse contexte și situații.

Educația extrașcolară asigură trecerea de la cunoștințele științifice transmise la competențe demonstrate în practică, pune în valoare calitățile unice, asigurând apariția tânărului decident, desăvârșit personal și profesional.

Putem afirma cu certitudine că învățământul extrașcolar oferă o claritate asupra gradului de manifestare a competențelor, prin prisma relevanței acestora pentru viață, precum și asigură un nivel mai înalt de implementare a competenței ca achiziție comportamentală, prin posibilitatea racordării contextului și conținutului de învățare la nevoile celor ce învață.

(Continuare din pag. 4)



Evelina MAXIMCIUC,
elevă în clasa a VIII-a:

Dacă aș fi profesor, aș încerca să inspir și să motivez elevii pentru a-și atinge potențialul maxim. Prin activități, comunicare aș vrea să câștig încrederea lor pentru a-i îndruma cu ușurință pe calea dreaptă. Totodată, aș organiza și niște lecții deschise, unde să discutăm cele mai acute subiecte, cum ar fi: stresul, starea de a lăsa totul baltă, lipsa de motivație, gândirea negativă, comparațiile, neîncrederea în sine, deoarece acestea sunt problemele majore întâlnite la generațiile de astăzi, care, într-o oarecare măsură, afectează capacitatea elevului de a interacționa cu profesorul, de a căpăta o notă bună și, cel mai important, de a lupta pentru viitorul său. De asemenea, după ore aș deschide un cerc pentru elevii interesați de business, de psihologie, de motivație, pentru că aceste materii sunt necesare oricărui adolescent.



Nadejda MUNTEANU,
elevă în clasa a XII-a:

Dacă aș fi profesor, aș aborda procesul educațional cu pasiune și dedicație, contribuind la dezvoltarea elevilor. Aș cultiva un mediu în care învățarea să fie o experiență captivantă și stimulantă, iar fiecare elev să se simtă susținut și încurajat să-și atingă potențialul maxim. În plus, aș promova un mediu deschis și respectuos, în care fiecare elev să se simtă în siguranță să își exprime ideile și opiniile. Aș încuraja colaborarea și comunicarea eficientă, învățându-i pe elevi să lucreze împreună și să valorifice diversitatea de abilități și cunoștințe ale fiecărui membru al clasei. Ca profesor, mi-aș asuma responsabilitatea de a fi un model pozitiv și un ghid în dezvoltarea elevilor. Aș insufla valori, precum integritatea, empatia și responsabilitatea, contribuind astfel la formarea unei generații de cetățeni conștienți și responsabili. În final, ca profesor, aș dori să contribuie la formarea unei generații de tineri încrezători, capabili să gândească critic, să înțeleagă lumea din jurul lor și să-și urmeze visurile cu determinare și pasiune.



Georgel POTÎNG,
elev în clasa a XI-a:

Dacă aș fi profesor, mi-aș propune să construiesc un mediu educațional autentic, utilizând exemple din viața reală și studii de caz pentru a conecta materia la experiențele elevilor. Tehnologia ar fi un instrument, nu un scop, folosit cu inteligență pentru a facilita înțelegerea și colaborarea. Voi încuraja greșeala, necondamnând-o, deoarece doar prin aceasta putem învăța, discuțiile deschise și gândirea critică, ajutând elevii să-și dezvolte abilități esențiale pentru viitor. Nu aș uita nici de partea umană a învățării, punând accent pe relația cu fiecare elev și crearea unui mediu în care fiecare voce contează. În final, scopul meu ar fi să-i pregătesc pentru realitățile vieții, oferindu-le instrumentele și cunoștințele necesare pentru a naviga într-o lume în continuă metamorfoză.

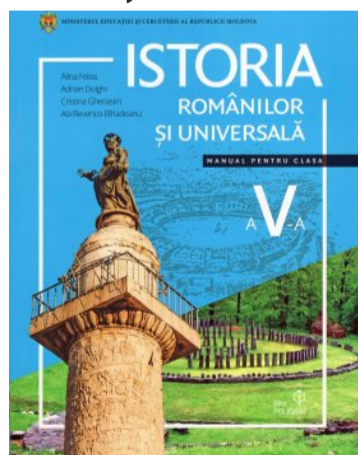
MANUALE

ISTORIA ROMÂNILOR ȘI UNIVERSALĂ (CLASA A V – A), EDIȚIA 2023

Începând cu semestrul II al anului școlar 2023-2024, elevii din clasa a V-a vor studia istoria românilor și universală redată pe filele unui manual nou și actualizat, în conformitate cu prevederile curriculumului din anul 2019. Prezentul manual, un caleidoscop didactic de imagini și culori, este structurat ca să încurajeze noii gimnazisti să pătrundă în lumea misterioasă a trecutului antic.

Manualul de istorie a românilor și universală pentru clasa a V-a a fost aprobat ca urmare a expertizei calității metodico-științifice, prin Ordinul ministrului Educației și Cercetării nr. 600 din 26. 05. 2023. Echipa de autori care a stat la baza elaborării materialului didactic este constituită din: dr. hab. Alina Felea, dr. Adrian Dolghi, dr., conf. univ. Cristina Gherasim, prof. Ala Revenco-Birlădeanu. Volumul suportului didactic este de 176 de pagini, iar drepturile de autor sunt rezervate editurii „Blitz Poligraf”.

Ca și în cazul celorlalte două manuale de istorie (pentru clasele a VI-a și a IX-a), care au ieșit de sub tipar în anul 2023, manualul de față conține „instrucțiuni de utilizare” utile atât cadrului didactic, cât și elevilor. Unitățile de învățare sunt concepute astfel încât să acopere cât mai mult criteriile educaționale reflectate prin intermediul taxonomiei lui Bloom. Așadar, unitatea propusă studierii este structurată în următorul mod: denumirea temei; introducerea în temă; textul de bază al temei; diverse rubrici care facilitează înțelegerea de către elevi a informației expuse



(vocabular, dialog istoric, timpul istoric, documentar, conexiunea cu prezentul, laborator istoric, spațiu istoric, important de reținut); ilustrații care valorifică sursele istorice vizuale și operele artistice; întrebări și sarcini pe baza textului sau a ilustrațiilor tematice, care au rolul să conducă la obținerea cunoștințelor și formarea competențelor.

Cuprinsul lucrării este constituit din: partea introductivă, șapte unități de învățare care se finalizează cu lecții de evaluare și trei activități de învățare pe bază de proiect (*Vizită tematică la Muzeul Național de Istorie a Moldovei, Minicercetarea, Descrierea unei obicei/unei sărbători din localitate care a fost moștenit/moștenită din antichitate*). Pentru realizarea cu succes a unei activități de învățare bazate pe efectuarea proiectului, autorii au elaborat o serie de algoritmi pe baza cărora se va consolida activitatea

cadrelor didactice și a elevilor deopotrivă. În cazul descrierii de către elevii din mediul urban a unui obicei/unei sărbători moștenit/moștenită din antichitate, aceștia pot apela la ajutorul bunicilor, pentru a valorifica în timpul orelor de istorie patrimoniul imaterial existent în spațiul național.

Una dintre caracteristicile de bază ale manualului, care surprinde plăcut ochiul cititorului încă de la răsfoirea primelor pagini, constă în multitudinea de imagini sugestive și viu colorate ce însoțesc textul temei propuse pentru studiu. Acest fapt a fost posibil datorită noilor tehnologii informaționale bazate pe AI - *artificial intelligence* (n. trad. - inteligența artificială), capabile să genereze surse vizuale în corespundere cu anumite criterii prestabilite, menite să suscite interesul elevilor, pentru a recurge la analiza detaliată a imaginii.

Sursele vizuale sunt foarte diversificate, fapt care contribuie la formarea unui cadru complet pe marginea temei studiate. În linii mari, autorii au insistat pe ideea valorificării moștenirii patrimoniului antic. Din categoria aceasta fac parte: fotografiile ale picturilor rupestre; scene surprinse de pe papyrusurile egiptene sau pereții piramidelor; desene ce reprezintă viața cotidiană a grecilor reprezentată pe amfore sau imagini ce reflectă, prin intermediul mozaicului, cultura civilizației romane. Sursele nescrise care însoțesc textul temelor mai înglobează statuile și busturile personalităților, faptele cărora au rămas înscrise pe răbojul istoriei, piese numismatice, obiecte de armament și podoabă etc. Pentru

a exclude aglomerarea băncilor elevilor cu materiale didactice (ne referim la atlasele istorice), autorii au găsit de cuviință să plaseze hărți tematice specifice temei studiate. Sursele cartografice reprezintă un instrument eficient pentru formarea competențelor de orientare în timpul și spațiul istoric studiat.

Conținuturile propuse studiului sunt însoțite de sarcini diversificate, prin intermediul cărora are loc procesul de învățare-evaluare a cunoștințelor și competențelor elevilor. Un prim aspect remarcat pe marginea modului în care sunt formulate itemii tematici constă în posibilitatea adaptării acestora în vederea lucrului cu elevii cu cerințe educaționale speciale (un imperativ educațional stipulat expres în curriculumul disciplinar din anul 2019).

Concluzionăm, așadar, că manualul de istorie a românilor și universală pentru clasa a V-a este conceput și adaptat necesităților actuale din sistemul educațional, care au drept scop să cultive dezvoltarea abilităților de înțelegere și analiză a informației difuzate prin intermediul surselor de informare. Astfel, elevii din clasa a V-a vor beneficia de un material didactic inovativ, care pune un accent deosebit pe analiza judicioasă a surselor din multiple unghiuri de vedere, pentru a cunoaște întreg cadrul factologic.

Alexandru MOLCOSEAN
profesor de istorie,
grad didactic II,
LT „B. P. Hasdeu”, mun. Bălți

Proiectul la istorie – modalitate de stimulare în studiul istoriei locale

În contextul studiului actual al istoriei, axat pe formarea de competențe utile pentru încadrarea în cotidian, proiectul este o modalitate optimă de realizare a celor preconizate.



Aurora MAROS,
profesoară de istorie,
grad didactic superior,
IP Liceul Teoretic „Boris Dînga”,
Criuleni

Proiectul, ca element creativ, oferă elevului o învățare **auto** HYPERLINK „https://edu.freepedia.ro/integrarea-istoriei-locale-in-lectii” **nomă** HYPERLINK „https://edu.freepedia.ro/integrarea-istoriei-locale-in-lectii”, o atmosferă neautoritară /personalizată și individuală a studiului, îl încurajează să învețe suplimentar, să cerceteze și să analizeze, dezvoltând procesele gândirii critice/creative. Aceasta înseamnă că elevul este îndemnat să caute noi conexiuni între date, să asocieze, să-și imagineze, să găsească soluții la probleme, să facă presupuneri nebănuite, să emită idei, să perfecționeze ideile altora și să orienteze aceste idei în direcții noi... Elevul își asumă riscuri intelectuale, să speculeze pe baza informațiilor neconcludente, să sondeze relațiile structurale și spațiale dintre lucruri, dar totodată poate descoperi ceva nou.

De ce acum a devenit vital aspectul studiului local? Într-o lume a globalizării și multimedia, cunoaștem despre toți și toate și dăm uitării că facem parte dintr-o familie, comunitate, neam. Facem parte dintr-o familie care și este o parte a istoriei, locuim pe o stradă ce poartă numele cuiva și nu știm cine e el sau ea, prin ce s-a remarcat de a rămas în memorie, trecem zilnic pe lângă niște edificii și nu cunoaștem trecutul acestora și, reactualizând cuvintele marelui N. Iorga, îi dăm dreptate încă o dată: „Comunitatea locală care nu-și cunoaște istoria este ca și copilul care nu-și cunoaște părinții. Avem mereu nevoie să ne întoarcem înapoi rădăcini, în spre origini ca să nu rătăcim drumul ce-l avem de parcurs”.

Studiul prin proiect al istoriei locale urmărește informarea și sensibilizarea față de memoria comunitară. Acesta ar putea fi conceput ca o competență analitică cu elemente de documentare-cercetare și de comunicare/ promovare a celor analizate, cercetate și stabilite pentru a le menține și a se informa pe sine și ceilalți.

„Ce putem obține prin asemenea studiu?”

- Încurajarea și dezvoltarea ideii de apartenență la o comunitate locală/familie/neam;

- Educarea în spiritul respectului față de trecutul și prezentul comunității/familiei/neamului, față de valorile și tradițiile locale;

- Cercetare și documentare în arhi-

ve, muzee, biblioteci, fapt pierdut în lumea digitalizării;

- Colectarea și achiziționarea documentelor referitoare la trecutul și prezentul comunității;

- Organizarea, structurarea informațiilor privind istoria instituțiilor, a familiilor, edificiilor, minorităților, mediului etc. din localitate;

- Promovarea moștenirii culturale a localității prin mijloace tradiționale și moderne;

- Participarea conștientă și activă a elevilor în procesul de studiu al disciplinei ca esență a procesului învățării. Însușirea conștientă a cunoștințelor asigură temeinicia lor, iar însușirea lor activă, prin efort propriu, duce la dezvoltarea intelectuală, în primul rând, precum și la dezvoltarea spiritului de independență, de investigație, de creativitate;

- Învățare creativă și cât mai diversificată, care ar stimula cât mai mult interesul, inițiativa pentru ca învățarea să fie operațională și creativă, iar istoria poate fi studiată cu totul altfel decât prin memorare-reproducere.

- Integrarea istoriei locale în cea națională și chiar universală creează posibilitatea elevului de a înțelege mult mai bine fenomenele/evenimentele istorice, iar analiza acestora este mult mai ușor de realizat atunci când elevii intră în contact nemijlocit cu faptele, fenomenele și procesele istorice;

- Trezirea la elevi a interesului și curiozității față de istoria locală le înlesnește asimilarea cunoștințelor fundamentale de istorie prin cunoașterea elementelor de istorie locală, respectiv locul și rolul în cadrul propriilor familii/comunități.

Istoria este un obiect de studiu la care elevii ar trebui să învețe că există, de obicei, mai multe puncte de vedere asupra evenimentelor. Fiecare elev ar trebui să rețină, prin cursurile de istorie,

mai multe perspective privind evenimentele ce trebuie explicate și unul din scopurile educaționale ale învățării istoriei este creșterea gradului de înțelegere a societăților și a comunităților cărora le aparține elevul, studiul localului fiind cea mai sigură modalitate. Astfel, proiectul este o metodologie activă de învățare pentru elev, care prin efort propriu, prin explorarea alternativelor, poate obține rezultate surprinzătoare în dezvoltarea capacităților intelectuale și competențelor specifice și este binevenită să fie utilizată la istorie, alături de alte metode specifice disciplinei.

Modalități practice de studiu al istoriei locale prin metoda proiectului la istorie

„Nu vă uitați neamul, nici trecutul lui, studiați viața bunicilor și a străbunicilor, insistați în păstrarea memoriei lor (...). Străduiți-vă să înregistrați tot ce ține de trecutul neamului nostru, al familiei și al casei, de locuri, lucruri și cărți. Aveți grijă să păstrați portretele, autografele, răvașele, lucrările tipărite, dar și în manuscris ale tuturor celor care au contactat cu familia, neamul, cunoscuții, rudele, prietenii voștri. Întreaga istorie a neamului să fie păstrată în casa voastră și tot ce vă înconjoară să fie îmbibat de amintiri, astfel încât nimic să nu pară mort, materializat, fără suflet” (Pavel Florenski).



Istoria este un obiect al cunoașterii, înțelegerii și aplicării, iar activitățile la disciplină vor fi mai atractive dacă sunt presărate cu elemente de istorie locală. Axarea pe surse este esența disciplinei, copiii au în jur o multitudine de surse: albumul familiei, poveștile buneilor și memoriile acestora, tradițiile de familie care au un subtext istoric și deseori nici nu conștiintizează că sunt importante. Dacă noi, profesorii, venim cu ceva nou față de ceea ce este în manual, atunci și copiii vor manifesta interes pentru căutarea și cercetarea izvoarelor, pe baza cărora se poate reconstitui trecutul, așezările și zonele în care trăim, iar cele studiate se vor întipări mult mai bine. „O națiune se formează în jurul unei memorii comune, iar această me-



morie se întreține, se cultivă, se înnoiește mereu” (Alexandru Zub).

Voi exemplifica prin câteva dintre activitățile în bază de proiect la capitolul istorie locală, pe care le-am propus și valorificat împreună cu elevii pe parcursul studierii istoriei.

Inițierea în realizarea unui proiect începe cu clasa a V-a. Ce este un proiect pentru ei? De ce studiem istoria? Sunt întrebări deseori puse de ei. Răspunsul e evident - pentru a vedea cum au trait și evoluat cei până la noi și care ne sunt originile. La unitatea de învățare *Preistoria am propus elevilor realizarea unui produs cu genericul *Preistoria a pus bazele civilizației contemporane (invenții și descoperiri din preistorie utile astăzi)*. Produsele realizate au fost diverse, de la un colaj artistic la o carte - *O zi din viața unui om preistoric de la Duruitoarea Veche*.*

În cadrul studiului *Civilizația geto-dacă* au fost elaborate niște sinteze la subiect, iar la *Războaiele daco-romane* elevii au reconstituit realitatea istorică în variantă 3D, proiecte PPT de analiză a evoluției statului dac la subiectul vizat.

În cadrul studiului istoriei locale, clasa a VI-a (*Legenda întemeierii localității Criuleni*) a fost realizat un colaj istoric *Legenda întemeierii localității Criuleni*, precum și machete arhitecturale ale evoluției localității în timp.

Excursia este și ea o modalitate de studiu al istoriei, pe seama căreia pot fi realizate produse cu genericul *Moștenirea neamului*. Anual organizăm vizite prin locațiile istorice din republică: Complexul muzeistic Orheiul Vechi, Cetatea Soroca, muzeul de et-

nografie și cel de istorie națională din Chișinău, în rezultatul cărora elevii sunt îndemnați să realizeze proiecte cu genericul menționat mai sus.

Realizarea unor proiecte/ghiduri de promovare a locațiilor istorice naționale și a localității necesită documentare, selectare de informații, analiză și sinteză grafică și textuală de la elevi, astfel studiul istoriei devine altfel, copilul este el însuși creatorul datelor istorice.

Prin realizarea proiectelor de promovare a localității natale, obținem o informare nonformală din partea elevilor despre localitățile din jur, ceea ce este mai credibil pentru copil decât ceea ce prezintă manualul sau profesorul, iar elevul devine educator și promotor de informații.

Ca element de sinteză, cu un grad de dificultate mai mare sunt elaborarea revistelor istorice, celor din clasele liceale li s-a propus elaborarea unui jurnal istoric cu genericul *Ei au schimbat lumea*, elevii au fost pe post de redactori, cercetători și designeri ai propriei reviste.

Activitățile bazate pe proiecte îl implică pe elev în sarcini de lucru autentice, cu final deschis, direcționează efortul acestuia către cineva (publicul cărui i se adresează) sau ceva (scopul semnificativ al învățării). Produsul final al proiectului este „ceva”, nu „este despre ceva”, și creează elevului sentimentul utilității a ceea ce produce, răspunzând astfel unei întrebări esențiale: „Ce pot face cu ceea ce am învățat la școală?”.

Astfel, proiectul și studiul istoriei locale este o metodă multifuncțională, cuprinzând o înlăuntrire de algoritmi, dar și de probleme de rezolvat, prezentată preponderent în forma verbală, dar și cu includerea unor aspecte intuitive/vizuale ce provoacă interesul elevului pentru cunoaștere, cercetare, analiză, reclamă o activitate mintală (rearanjare, reorganizare sau transformare a materialului dat), *dezvoltarea competențelor analitice*, dar și utilizarea deprinderilor digitale și verbale de prezentare și promovare a produsului - competențe utile de integrare în cotidian.

Experimentul – metodă de cercetare directă a realității

Istoria cunoașterii omenirii nu este altceva decât un șir infinit de „întâmplări”, observații și experiențe, care, în timp, au ajutat la cunoașterea și înțelegerea mecanismelor vieții. Dacă am rezuma încercările de cunoaștere de către omenire a fenomenelor naturale, structurilor organismelor vii, compozițiilor diferitor substanțe, până în prezent, am putea formula următoarele:



Valeria MANEA,
profesoară de biologie
și chimie, grad didactic unu,
IP LT „C. Stere”, mun. Soroca

aproape de adevăr, au dezvoltat noi viziuni, mai profunde, modificând percepția față de ceea ce ne înconjoară.

Astăzi trăim într-o societate aflată într-o continuă mișcare, adaptare, transformare, care solicită persoane libere, creative, performante în activitate. Evident, se impune o altă viziune asupra instruirii în școală, care să formeze la elevi competențe ce îi vor ajuta să reușească într-o societate în continuă schimbare. Știința modernă nu poate fi con-

cepută în afara *metodelor de explorare directă a naturii*, cum ar fi: observația, experimentul, lucrarea practică, lucrarea de laborator, utilizate pe scară largă ca instrumente de bază ale predării-învățării, iar formarea caracterului de cercetare la elevi este sarcina esențială a profesorului.

Experimentul ca metodă de cercetare a realității este considerat o metodă fundamentală de cercetare, o acțiune de căutare, de încercare, găsire de dovezi și legități, utilizată foarte mult în cadrul Științelor naturii, cum ar fi: biologia, chimia, fizica și geografia. Prin intermediul experimentului, elevii se obișnuiesc să exploreze necunoscutul, asimilând, în același timp, strategiile cercetării experimentale, acesta asigură implicarea elevilor în învățarea activă (M. Marinescu). Astfel, experimentul ne oferă următoarele *avantaje*:

- Contribuie la realizarea unui învățământ activ și euristic;

- Activitățile sunt centrate pe elev,

pe cooperare, lucru în echipă, gândire creativă;

- Formează la elevi abilități creatoare și practice;

- Dezvoltă spiritul de observație, gândire flexibilă, investigație;

- Sporește încrederea în forțele proprii, trezește interesul pentru studiu și cercetare. Dacă se ia în considerare scopul didactic în organizarea și realizarea activității experimentale, putem enumera mai multe *tipuri de experimente* care pot fi aplicate în cadrul orelor de biologie și chimie sau la diferite activități extrașcolare de tip proiecte de cercetare/STEM:

- Experimente demonstrative - se desfășoară în fața clasei de către profesor sau un elev, se realizează în cazul unor fenomene și procese mai greu accesibile observației directe;

- Experimente frontale;

- Experimente pe grupuri;

- Experimente cu caracter de cercetare sau descoperire.

Mă voi axa pe *experimentul de cercetare*, care presupune punerea elevilor în executarea unor experiențe de provocare a unui fenomen, a unor procese biologice, unor reacții chimice în scopul observării, studierii și interpretării rezultatelor.

Acțiunile elevilor în cadrul desfășurării unui experiment de cercetare sunt:

- Stabilirea problemei;

- Formularea de ipoteze;

- Elaborarea planului experimental;

- Desfășurarea experimentului;

- Înregistrarea, prelucrarea și interpretarea rezultatelor;

- Formularea concluziilor și argumentarea lor.

Acțiunile profesorului:

- Explică normele de securitate personală și socială;

- Asigură baza materială;

- Oferă elevilor instrucțiunile necesare - fișe de activitate experimentale;

(Continuare în pag. 7)

Valorificarea activităților extracurriculare în educația ecologică

Orele de chimie au un rol crucial în educația ecologică a elevilor, deoarece oferă o înțelegere profundă a relației dintre substanțele chimice, mediul înconjurător și viața de zi cu zi. Prin intermediul acestor ore elevii pot conștientiza semnificativ impactul acțiunilor lor asupra mediului și importanța protejării resurselor naturale.

În primul rând, orele de chimie permit elevilor să înțeleagă procesele chimice care au loc în mediul înconjurător, cum ar fi ciclurile biogeochimice și reacțiile chimice din atmosferă, sol și apă. Această înțelegere ajută la explicarea unor fenomene, precum poluarea, schimbările climatice și degradarea mediului.

În al doilea rând, chimia oferă cunoștințe esențiale despre substanțele chimice toxice și poluante, precum și despre modalitățile de reducere a acestora. Elevii pot învăța despre riscurile pentru sănătate și mediul înconjurător asociate unor substanțe chimice, precum și despre soluțiile posibile pentru minimizarea acestor riscuri.

De asemenea, chimia contribuie la dezvoltarea gândirii critice și abilităților de cercetare, iar aceste competențe sunt esențiale pentru rezolvarea problemelor ecologice complexe. Elevii pot învăța să analizeze datele, să identifice cauzele și să propună soluții la problemele legate de mediu.

În concluzie, orele de chimie joacă un rol esențial în educația ecologică a elevilor, contribuind la formarea unei conștiințe ecologice și la pregătirea lor pentru a deveni cetățeni responsabili și implicați în protejarea mediului înconjurător. Aceste ore nu numai că dezvoltă cunoștințe științifice, ci și promovează valori și comportamente ecologice în societatea noastră tot mai conștientă de problemele ecologice.

Prin implementarea proiectului-activitate educativă cu tema: **Activăm, consumăm, poluăm...Și acum ce rămâne de făcut?** - am urmărit atingerea următoarelor obiective:

- Promovarea cunoștințelor și bunelor practici de prevenire și eliminare a riscurilor asociate cu utilizarea substanțelor și produselor cu conținut chimic periculos;
- Sensibilizarea elevilor asupra calității produselor alimentare comercializate în RM;
- Sporirea nivelului de informare

și de apreciere a riscului pentru viață în domeniul securității chimice.

Prezentatorul 1:

Când privim în jurul nostru, realizăm că trăim în era tehnologiei și percepem lumea și tot ce se află în ea ca fiind externe nouă. Aceasta este percepția când ne gândim la întrebarea: „Avem nevoie de natură?” Ei bine, există o legătură foarte strânsă între natură, cu fiecare aspect al său, și oameni, cu fiecare consecință a faptelor lor. Natura este ceva extern nouă, independent de existența noastră, și care poate fi schimbată în funcție de ingeniuitatea și dorința noastră. Parțial, este adevărat, dar ne-am gândit vreodată la consecințele posibile prin care natura ne răspunde? Dacă nu vom evita poluarea mediului, ne afectăm propria sănătate. Când mâncăm chimicale și punem toxine în oală, ne poluăm propriul organism. În ciuda erei moderne de care suntem înconjuțați, există o metodă de a ne proteja – protejând natura.

Prezentatorul 2:

Un număr mare de substanțe chimice, ale căror efecte negative asupra sistemului endocrin pot favoriza apariția cancerului, probleme ale sistemului nervos, ar trebui cercetate în profunzime, afirmă două agenții ONU. Dintre acestea sunt bine cunoscute *azbestul*, care provoacă cancer, *benzenul*, care provoacă leucemia, *bromometanul*, care provoacă afecțiuni ale sistemului nervos ș.a. Deși aceste substanțe au fost total interzise sau sunt subiectul unor regimuri severe de control, nu au fost luate măsuri decât după distrugerii, deoarece cunoștințele despre efectele adverse n-au fost disponibile înainte ca aceste substanțe să fie utilizate în cantități mari. Sursa îngrijorării o constituie deficitul de cunoștințe despre impactul multor chimicale asupra sănătății umane și a mediului.

(Prezentare PPT. Impactul activității omului asupra mediului)

Elevul 1: (Fundal muzical) Poezia „Întrebă Pământul”.

Elevul 2: Poezia „Salvează planeta Pământ”.

Elevul 3: Piesa muzicală „Galbenă gutuie”.

(Prezentare PPT. Impactul poluării asupra apelor)

Prezentatorul 3:

Poluarea apelor afectează calitatea vieții la scară planetară. Apa reprezintă sursa de viață pentru organismele din toate mediile. Fără apă nu există viață. Calitatea ei degradează ca urmare a modificărilor de ordin fizic, chimic și bacteriologic.

Dacă toată apa de pe Pământ ar fi turnată în 16 pahare, 15,5 dintre ele ar conține apă sărată a oceanelor și mă-



Daniela OSIPOV,
profesor de chimie, Centrul
de Excelență în Transporturi

rilor. Din jumătatea de pahar rămasă o mare parte este înglobată în ghețari, altă parte este prea poluată pentru a fi folosită ca apă potabilă, astfel pentru consumul omenirii rămâne conținutul unei lingurițe.

Prezentatorul 4:

Cauzele poluării apei:

-Surgeri accidentale de reziduuri de la diverse fabrici, dar și deversări de liberate ale unor poluanți;

-Surgeri de la rezervoare de depozitare și conducte de transport subterane, mai ales produse petroliere;

-Pesticidele și ierbicidurile administrate în lucrările agricole care se deplasează prin sol, fiind transportate de apa de ploaie sau de la irigații până la pânza freatică;

-Deșeurile și reziduurile menajere;

-Sarea presărată în timpul iernii pe șosele, care este purtată prin sol de apa de ploaie și zăpadă topită;

-Depunerile de poluanți din atmosferă, ploile acide.

Poluanții apei sunt produsele de orice natură care conțin substanțe în stare solidă, lichidă sau gazoasă, în condiții în care în concentrații ce pot schimba caracteristicile apei, făcând-o dăunătoare sănătății.

Elevul 4: Poezia „Fiind băiet păduri cutreieram”.

Elevul 5: Poezia „Apa - singura speranță” (creație proprie).

Prezentatorul 5:

În diminețile senine și clare de vară, dacă privim de la distanță aglomerațiile urbane, observăm o ceață gri-gălbuie, care înconjoară pe o rază de kilometri sau zeci de kilometri clădirile, străzile, parcurile. Această ceață murdară este aerul pe care zi de zi îl respirăm: un coctail de gaze de eșapament, praf, emanații industriale, amestecate cu un pic de oxigen, atât cât să ne țină în viață. Practic, toți cei care trăim în mediul urban (și nu numai) ne otrăvim lent cu acest aer mort, poluat, ceea ce atrage după sine probleme de sănătate majore. Cel mai puternic resimțim această otrăvă invizibilă în zilele fierbinți de vară, când aerul

devine irespirabil. Dar efectele sale nocive pe termen lung sunt mult mai grave decât simpla stare de disconfort pe care o simțim în zilele caniculare. Aerul otrăvit pe care îl respirăm este la originea bronșitelor, a rinitelor și a sinuzitelor cronice, a alergiilor, a anumitor forme de cancer și chiar a unor tulburări nervoase. Tot din cauza acestui aer, somnul este prea puțin odihnitor, ne simțim nervoși sau vlăguiți, avem dureri de cap ori resimțim stări de confuzie mentală, amețeală. În schimb, o cură de aer curat ne redă în câteva zile pofta de viață, ne înviorează, ne face mai tonici și mai optimiști.

Elevul 5: Poezia „Ecologia în suferință”.

Elevul 6: Poezia „Aer greu” (creație proprie).

Elevul 7: Piesa muzicală „Codrii mei frumoși”.

Prezentatorul 6:

Masele plastice prezintă o importanță fără egal în viața oamenilor. Pătrunse inițial ca înlocuitori ai materialelor scumpe sau ale celor care au început să devină deficitare pe plan mondial, masele plastice și-au dobândit o adevărată omniprezență prin calitățile lor deosebite. Omul ia contact cu acestea încă din copilărie (de la suzeta la jucărie, de la ambalajele dulciurilor la rechizitele școlare, de la obiectele casnice simple la cele mai sofisticate). De aceea este necesară o bună cunoaștere a lor și, pe de altă parte, trebuie făcute cunoscute problemele pe care le ridică deșeurile acestor materiale pe plan mondial, impactul lor asupra mediului, necesitatea și importanța recuperării și regenerării lor. Materialele plastice ridică o problemă serioasă, având în vedere că peste 40% din producția totală de material plastic se transformă continuu în deșeuri,

iar durabilitatea lor le face să persiste în mediu timp de mai mulți ani, având un impact negativ asupra naturii. De aceea se caută intens căi de eliminare a acestui deșeu.

Prezentatorul 7:

La o expoziție de obiecte din plastic și alte deșeuri sunteți invitați la o demonstrație de modă, pentru a admira a doua viață oferită acestor materiale.

(Pe fundal muzical sunt demonstrate modelele vestimentare).

Prezentatorul 8:

Intrate insidios în viața noastră de zi cu zi, alimentele toxice au devenit atât de „firești”, încât aproape nimeni nu mai sesizează pericolul pe care ele îl reprezintă în mod real. Multor oameni le-ar părea deplasat acum să renunțe la zahărul alb, la margarină, la alimente

cu amelioratori de aromă, coloranți sintetici ș.a.m.d.

Deghizată în tot felul de ambalaje și reclame ademenitoare, în culori pastelate și cu mirosuri agresiv-apetisante, alimentația chimizată a pătruns în existența fiecăruia dintre noi. Covârșitoarea majoritate a oamenilor a adoptat deja, de voie-de nevoie, acest tip de alimentație, având în vedere că efectele nocive nu se văd nici după o lună și nici după un an, ci după perioade mari de timp. Se aud, ce-i drept, în ultima vreme voci care cer, din ce în ce mai insistent și cu argumente, reînnoirea naturii.

Comercianții au găsit însă o soluție ingenioasă. Au scris pe o mare parte din produse: „natural”, „campion al naturii”, „produs vitaminizat”, „elixir al sănătății” etc. Aromele sintetice au imitat și mai abil pe cele naturale și au fost numite „identice naturale”, când, de fapt, alimentele au rămas aceleași: mici amalgamuri de produse ale unor combinate chimice, cu câte ceva organic în ele. Dar conștiința consumatorului a fost pe moment liniștită. Totuși, dacă studiem, chiar și în fugă, lista cu ce conține fiecare produs pe care îl consumăm în parte, ne putem da seama la ce tortură ne supunem zilnic organismul. (Prezentare PPT. Despre alimente, adevărate ș.a.)

Prezentatorul 9:

Și acum ce rămâne de făcut? Încet, dificil, dar inevitabil ideea că mediul înconjurător ca problemă globală trebuie să fie abordată la nivel planetar și, sperăm, rezolvată. Acest lucru nu se poate realiza fără eforturi comune din partea tuturor țărilor. În ultimii ani în Moldova a căpătat dezvoltare managementul ecologic. Dar la ameliorarea situației ecologice trebuie să contribuie fiecare cetățean. Să-i ascultăm pe elevii ce au lucrat la proiecte de propuneri pentru realizarea acestui scop.

(Prezentarea proiectelor de propuneri de către grupurile de lucru ale elevilor)

Prezentatorul 10:

În cele din urmă, mesajul nostru către voi ar fi: „Ieși, bucură-te de mirosul frunzelor ude, dimineață, îmbrățișând razele calde ale soarelui, sărută petalele de trandafiri aromate de noapte, iubește copacii bătrâni și morocănoși cu brațele înălțate către cer, împrăștie frumusețea și unește-o cu natura. Acordă-ți timp și găsește o metodă să te scoli în fiecare dimineață și să faci ceva de care vei fi mândru la sfârșitul zilei și care te va face să te simți exact așa cum ești - parte din natură”.

Elevul 7: Piesa muzicală „Cât trăim pe-acest pământ”

(Continuare din pag. 6)

- Ghidează elevii, intervenind doar în situații necesare cu lămuriri absolut necesare;

- Evaluează elevii.

Voi prezenta câteva experimente pe care le-am folosit în cadrul proiectului *ProActiv*, pentru a forma la elevi deprinderi ale unui mod de viață sănătos. În cadrul acestui proiect am efectuat diferite activități interesante, proiecte de cercetare bazate pe teme studiate în cadrul orelor de biologie și chimie.

Experimentul 1: Demonstrarea prezenței amidonului în unele produse alimentare

1. **Reactualizarea cunoștințelor și stimularea interesului elevilor:** Sinteza amidonului are loc ziua în frunze, ca amidon primar sau secundar, iar în timpul nopții amidonul hidrolizat este transportat în locurile de consum sau depozitare, cum sunt tulpinile, ramurile, tuberculii, semințele, fructele.

2. **Problema:** Amidonul se găsește doar în alimentele de origine vegetală?

3. **Ipoteza:** Amidonul se găsește doar în produsele naturale vegetale, iar în produsele animale - doar în cele cu adaosuri de amidon.

4. **Desfășurarea experimentului:** Experimentul s-a efectuat conform fișei de activitate experimentală.

5. **Evaluarea rezultatelor:** Se realizează discuții cu elevii.

6. **Stabilirea concluziilor:** Elevii stabilesc concluziile și le notează în fișa de activitate.

Fișa de activitate experimentală:

Tema: Demonstrarea amidonului în unele produse alimentare

Obiective:

- Să folosească corect aparatura de laborator;
- Să observe prezența amidonului în anumite alimente;
- Să argumenteze cauza colorării în violet a unor produse;
- Să explice rolul acestui experiment în viața cotidiană.

Materiale necesare: Pulbere de amidon, măr, făină albă, pâine, iaurt, smântână de casă, pipetă, farfurii de unică folosință, tinctură de iod.

Mod de lucru:

- Elevii au turnat cu pipeta câteva picături de tinctură de iod peste pulberea de amidon, pentru a constata că amidonul se colorează în violet închis.

- Pe o farfurie de unică folosință au așezat o felie de pâine, puțină făină albă,

o felie de măr, puțin iaurt, puțină smântână de casă și smântână amestecată cu pulbere de amidon ce are o consistență mai bună.

- Au picurat peste fiecare aliment câteva picături de tinctură de iod.

Observarea și cercetarea:

Pentru a vedea cum s-au colorat alimentele în urma probei cu iod, atașez pozele obținute:



Concluzia elevilor: *Pe unele alimente, precum pâinea, făina, smântână amestecată cu pulbere de amidon, a apărut o colorație violetă, fapt ce indică prezența amidonului (zaharid ce este prezent în produse vegetale, înmagazinat în semințe) în aceste alimente. Pe măr, iaurt și smântână naturală culoarea nu s-a schimbat,*

ceea ce indică absența amidonului. Utilizând proba cu iod, am putea testa dacă smântâna cumpărată din comerț este falsificată sau nu, ceea ce este foarte important pentru un mod sănătos de viață.

Experimentul 2: Impactul băuturilor carbogazoase asupra ficatului

Pentru efectuarea acestui experiment, elevii, la fel, au urmat algoritmul anterior de lucru, doar că obiectivele respective au fost conform experimentului 2.

Mod de lucru:

În trei pahare elevii au pus câte o bucată de ficat de pui, aproximativ de aceeași dimensiune. În primul pahar a fost turnată apă plată „Dorna”, în al doilea, „Fanta”, iar în al treilea pahar - „Coca Cola”. Elevii au făcut observații timp de 5 zile după care au venit cu următoarele constatări:

A doua zi a dispărut culoarea băuturilor carbogazoase, iar peste cinci zile au observat că în paharele cu „Fanta” și „Coca Cola” s-a format un decoct, fără să fie găsit ficatul.

Concluzie: *Au constatat că acidul fosforic ce se conține în „Coca Cola” are proprietatea de a se combina cu ionii metalici (ionii de fier din ficat), iar „Fanta” conține acidifiant, precum acid citric, care, la fel,*

a modificat forma și compoziția ficatului. În paharul cu apă plată a apărut doar un miros caracteristic și culoare indigo (oxidat). Pentru vizionare propun atenției cititorilor linkul unde sunt postate aceste experimente: <https://www.google.com/url?q=https://m.facebook>



În final, aș putea spune că în condițiile didactice, experimentarea de către elevi este o modalitate de explorare a realității, învățării prin acțiune și, nu în ultimul rând, experiența trăită direct.

Metodele experimentale permit aplicarea, verificarea și consolidarea cunoștințelor teoretice în practică, iar în urma aplicării în cadrul lecțiilor elevii devin mai motivați, dezvoltă spiritul de observație, priceperile și deprinderile practice.

Elevii din Asia au cele mai bune rezultate la testele PISA



Asia, în frunte cu Singapore, s-a evidențiat încă o dată în testele PISA 2022 privind educația, realizate de Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OCDE), care au fost marcate însă de o „scădere inedită” a performanțelor elevilor după criza sanitară COVID-19, informează AFP, preluat de Agerpres.

Testele PISA, publicate la fiecare trei ani - dar amânate de această dată cu un an din cauza epidemiei de COVID-19 - au devenit o referință mondială, analizată cu mare atenție de către guverne.

Începând cu anul 2000, ele examinează performanța sistemelor de învățământ prin prisma competențelor științifice, matematice și de înțelegere a lecturii ale elevilor de 15 ani. De fiecare dată, unul dintre aceste trei domenii este examinat mai detaliat, de data aceasta fiind vorba despre matematică. Exercițiile au fost prezentate în 2022 la 690.000 de tineri din 81 de țări și teritorii.

Ca și la ediția precedentă, la care patru metropole și provincii chineze (Beijing, Shanghai, Jiangsu, Zhejiang, care nu au putut participa de data aceasta) s-au clasat pe primul loc, mai multe țări asiatice figurează printre cei mai buni elevi la matematică, științe și citire.

Singapore se situează cu mult în

față la toate cele trei materii, la fel ca în 2018. Este urmat de Macao, Taiwan, Hong Kong, Japonia și Coreea de Sud la matematică. „Continuăm să vedem că țările asiatice, în special la matematică, subliniază Eric Charbonnier, specialist în educație în cadrul OCDE.

Însă principalul fapt marcant al ediției din 2022 este altul: el constă într-o „scădere inedită a performanței” elevilor, a subliniat Irene Hu, specialistă în educație în cadrul OCDE.

„La matematică, media țărilor din OCDE a scăzut cu 15 puncte în raport cu 2018, în timp ce diferența dintre fiecare ciclu nu a depășit niciodată patru puncte în trecut. În ceea ce privește înțelegerea lecturii, scăderea este de 10 puncte, în medie, în OCDE”, iar rezultatele de la științe au rămas stabile, a detaliat ea.

Această situație echivalează în mare parte cu o jumătate de an de învățare a cititului și cu trei sferturi dintr-un an de învățare a matematicii, consideră OCDE, o organizație potrivit căreia 20 de puncte echivalează cu un an de școlarizare.

COVID-19, „accelerator al scăderii”

Unul dintre principalele motive pentru această „scădere dramatică” a performanței școlare este criza sanitară declanșată de pandemia de COVID-19, care „are, desigur, un impact asupra a ceea ce vedem” și care a fost

„un accelerator al scăderii performanței”, spune Eric Charbonnier.

Dar, temperează același expert francez, „nici nu ar trebui să dăm toată vina pe COVID-19”, pentru că „a existat deja o tendință descendentă în ultimii zece ani” în general și „nu am văzut nicio legătură directă între închiderea școlilor și performanță”.

Franța se situează în media țărilor din OCDE, „la un nivel comparabil cu cel din Spania, Ungaria și Lituania pentru cele trei materii”, a dezvăluit Irene Hu. Franța a ocupat locul al 22-lea la matematică, al 24-lea la înțelegerea scrisului și locul al 22-lea la științe dintre cele 38 de țări din OCDE.

Însă aceste rezultate sunt „printre cele mai slabe măsurate vreodată” de OCDE. La matematică, Franța a cunoscut între 2018 și 2022 „o scădere istorică a nivelului elevilor”, a subliniat Eric Charbonnier.

Alte țări europene, precum Germania - care a cunoscut totuși după anul 2000 o redresare spectaculoasă, denumită „șocul PISA” -, Finlanda - unde inegalitățile dintre fete și băieți se adâncesc - și Norvegia, au înregistrat scăderi mai importante decât Franța la disciplina matematică.

În schimb, în Europa, Estonia, Elveția, Irlanda, Austria, Regatul Unit, Republica Cehă, Suedia și Danemarca s-au descurcat mai bine, cu rezultate peste media OCDE, la fel ca și Canada.

„Această scădere a performanței nu reprezintă nici o fatalitate mondială, întrucât anumite țări au reușit să limiteze sau „să se mențină la același nivel, precum Elveția și Coreea de Sud, sau chiar să urce în clasament, precum Japonia”, a declarat Irene Hu.

În afară de COVID-19, alți factori au fost avansați de OCDE pentru a explica scăderea generală a rezultatelor: criza de atractivitate a meseriei de profesor, care afectează tot mai multe țări și care afectează calitatea predării, lipsa de sprijin pentru profesori și elevi sau de cooperare în școli, sau chiar implicarea părinților în școlarizare, care a scăzut în raport cu anul 2018.

Conform rezultatelor PISA 2022, publicate pe site-ul OCDE, România se situează sub media OCDE la toate cele trei domenii testate. La matematică țara noastră a obținut un scor de 428 de puncte, în scădere cu 2 puncte față de testarea PISA 2018 (media OCDE este 472). La citire/lectură România are un scor tot de 428 de puncte, similar celui de la testarea anterioară (media OCDE este 476), iar la științe scorul de 428 de puncte, cu 2 puncte mai mare decât la testarea PISA 2018 (media OCDE este 485).

Sursa:

<https://www.wall-street.ro/>

IN MEMORIAM

Памяти Д.М. Пармакли

Коллектив Комратского Государственного Университета глубоко скорбит по поводу смерти профессора

Дмитрия Михайловича Пармакли

и выражает искренние соболезнования семье и близким покойного.

Это большая утрата для всего учебного сообщества. Его профессиональная деятельность, преданность образованию и вклад в научные исследования оставят неизгладимый след в истории нашего университета.

Мы глубоко признательны Дмитрию Михайловичу за его



долглетнюю и преданную службу в области образования.

Его уход - невосполнимая утрата для всех нас.

La Costești Centrul turistic sportiv își va extinde activitatea

Administratorul Complexului Turistic sportiv din Costești, Ialoveni, își propune să elaboreze în anul curent un Ghid de promovare și organizare a evenimentelor cultural-sportive la nivel local-regional și național.

Până în prezent au fost realizate lucrări (în valoare de 22,5 milioane de lei, echivalentul a 1,12 mil. de euro) de amenajare a teritoriului, edificare a platformei pentru 1500 de locuri pentru suporteri, fiind construite piste de alergare, un spațiu pentru antrenamente și un teren de sport. De asemenea, au fost create condiții sanitaro-igienice pentru beneficiari, parcare pentru turiști, rețea de apeduct și canalizare conectată.



Actualmente aici se antrenează circa 130 de copii din diferite sate ale raionului, repartizați pe categorii de vârstă în șapte echipe de fotbal, care au antrenamente de trei ori pe săptămână. În plus, Complexul găzduiește competiții ce se desfășoară sub egida Federației Moldovenești de Fotbal. Tot aici își desfășoară activitatea un Club de șah, care numără circa 20 de copii. În viitor autoritățile locale

și administratorul Complexului au drept obiectiv ca edificiul să devină gazdă a competițiilor sportive între tinerii din localitățile Costești, Molești, Hansca, Zămbreni, Pojăreni, Ialoveni și din Regiunea Centru a Republicii Moldova. Totodată, a fost inițiată proiectarea și implementarea sistemului de iluminat pentru terenul de sport.

Cor. UPP

La Trușeni au fost inaugurate două grupe de creșă

La două grădinițe din comuna Trușeni (nr. 1 și nr. 2), municipiul Chișinău, au fost inaugurate două grupe de creșă. Astfel, vor fi integrați social și educațional 40 de copii, iar părinții lor vor avea posibilitatea să se reintegreze în câmpul muncii. Proiectul a fost finanțat de Fondul Național pentru Dezvoltare Regională și Locală, valoarea financiară a primului fiind de 322 000 de lei (16 000 de euro).



finalizate în 13 localități din Republica Moldova. Programul guvernamental „Servicii de îngrijire pentru copii cu vârsta până la 3 ani” include 22 de proiecte, prin care se propune creșterea până în anul 2026 a ratei de încadrare în creșe a copiilor cu cel puțin 30%.

Este de menționat că până în prezent proiecte similare au fost

ANUNȚ

Dirjecția Învățământ, Tineret și Sport Rezina anunță concurs pentru ocuparea funcției de:

- **director al IP Complex Educațional Gimnaziul-Grădiniță Pereni, satul Pereni, raionul Rezina;**

Dosarele pot fi depuse la adresa: or. Rezina, str. 27 August, 1, biroul 406. Termenul-limită de prezentare a documentelor - **22 ianuarie 2024, ora 17.00.** Informația privind condițiile de participare la concurs este publicată pe site-ul www.consiliu.rezina.md. Telefoane pentru informații: (0254) 25732, 24369.

ATENȚIE! CONCURS!

Ministerul Educației și Cercetării anunță concurs pentru ocuparea funcțiilor vacante:

- **director al Școlii Republicane Specializate de Hipism și Pentatlon Modern din Chișinău;**
- **director al Școlii Sportive Specializate de Box, Luptă Liberă și Kickboxing din Chișinău;**
- **director al Școlii Sportive Specializate de Înot din Chișinău;**
- **director al Școlii Sportive Specializate de Fotbal nr. 2 din Chișinău.**

Informațiile despre funcțiile vacante de director și condițiile de participare la concurs pot fi accesate la adresa: www.mec.gov.md
Telefoane de contact: 022 233 560; 022 233 320.

Univers Pedagogic pro

Chișinău, MD 2059, str. Doina, nr. 104, et 4
E-mail: univers2@mail.ru, univers.pedagogic@gmail.com
Tipar: ÎSFEP „Tipografia Centrală”. Comanda nr. 15.

ECHIPA REDACȚIONALĂ:

RESPONSABIL DE EDIȚIE ▶ Oxana Parașciuc
REDACTOR PRINCIPAL ▶ Nicolae Jantic
REPORTERI ▶ Iulian Bogatu, Silvia Țurcan
CORECTOR MACHETATOR ▶ Elvira Țăgănaș-Pântea, Iurie Babii

Redacția nu corespundează cu autorii, nu recenzează și nu restituie materialele necomandate. Preluarea articolelor și pozelor este posibilă doar cu acordul prealabil al redacției.

INDICE DE ABONARE LA:

„Poșta Moldovei” - PM21741
„Moldpresa Grup” SRL
Abonare online: <https://services.posta.md/abonarea2022#/publication/264>